

NOUL DICȚIONAR ORTOGRAFIC, ORTOEPIC ȘI MORFOLOGIC
(D.O.O.M. – ediția a II-a)

1. **Renunțarea la unele unele forme de pronunțare sau forme morfologice:**
  - (N) **binoclu** / **benoclu** (-)
  - (N) **demisie** / **dimisie** (-)
  - (N) **cotidiene** / **cotidiane** (-)
  - (N) **marfar** / **mărfar** (-)
  - (N) **disperare** / **desperare** (-)
  - (N) **continui** / **continuu** (-)
2. **Forme verbale noi**
  - la infinitiv: **a se decotoșmăna, a dispera, pietrifica, sfârteca**
  - La indicativ: **(eu) continui, enumăr, (el) defalcă, exhibă, irigă, să freamăte.**
3. **Forme substantivale noi:** angină, clinci, container, corozivitate, crenvurst, crevete, detenție, escatologie, expulzie, foarfecă (pl. foarfeci), fotoemisie, hagialâc, hogeac, machieur, machieuză, magazioner, marfar, marochiner, maseuză, muchie, pietrificare, porthartă, posomoreală, pudibonderie, sanda, saună, screamăt, secreter, sfârtecare, suzetă, șutor, trailer, verzitură, ziler.
4. **Forme noi de plural:** anacoluturi, algoritmuri, aragaze, arboreturi, betoane, canale, feșe, fundaluri, gradene, habitacluri, infanticide, jobene, lipoame, luntri, monologuri, pandișpane, paradoxuri, pardesie, paricide, recamiere, recensăminte, regicide, remarci, zbuicumuri, intermezzouri
5. **Forme noi de genitiv-dativ:** corăbiei, tigăncii, țărăncii, feșii, etc.
6. **Folosirea formelor compuse**
  - **niciunul, niciuna, niciunii, niciunele, niciun, nicio**, după modelul: **vreuna, vreunul, vreo, vreun.** - pronume (adj. pron.) negative;
  - **Odată** – adverb;
  - **Bine-cunoscut** (celebru); **bine-crescut** (educat); **bine-venit** (oportun);
  - **Nici una, nici două** (numeral)
  - **Nici unul, nici celălalt** (pronume nehotărât)
  - **Watt-oră**
7. **Accentuare diferită față de DOOM I**
  - (N) **caracter** / **carăcter** (-)
  - (N) **avarie** / **avarje** (-)
  - (N) **anatemă** / **anătemă** (-)
  - (N) **aripă** / **aripă** (-)
  - (N) **calcar** / **calcăr** (-)
  - (N) **cobalt** / **cobałt** (-)
  - (N) **infim** / **infim** (-)
  - (N) **prier** / **prier** (-)
  - (N) **simpozion** / **simpozion** (-)
8. **Eliminarea unor forme morfologice**
  - (N) **astm** / **astmă** (-)
  - (N) **cârnat** / **cârnaț** (-) (pentru a se marca mai clar fonetic diferența singular / plural)
  - (N) **clești** / **clește** (-)
  - (N) **ignoră** / **ignorează** (-)

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

- (N) absolvă / absolvește (-)
- (N) decernează / decerne (-)
- (N) (ei) miros / (ei) miroase (-)
- (N) sanda / sandală (-) după modelul cafea / cafele, sofa / sofale, bretea / bretele
- (N) mass-media (s.f.) / mass-media (s.n.) (-)
- (N) Paște (s.m., pl. doi Paști) / (Sfintele Paști) / Paști (-)

9. Utilizarea s / z

- premisă, disident, basorelief, chermeză.
- (N) filosof / filozof (Acc)

10. Accentuarea în forme duble (recomandată / acceptată)

- (N) profesor / profesor (Acc)
- (N) penurie / penurie (Acc)
- (N) antic / antiț (Acc)
- (N) trafic / trafîc (Acc)
- (N) colaps / colaps (Acc)
- (N) asfixie / asfîxie (Acc)
- (N) candid / cãndid (Acc)
- (N) firav / fîrav (Acc)
- (N) gingaș / gîngaș (Acc)
- (N) precaut / precãut (Acc)
- (N) puber / puber (Acc)
- (N) manager / mãner (Acc)
- (N) mijloc / mijloc (talie) (Acc)

11. Acceptarea unor forme morfologice duble (recomandată / acceptată)

- (N) cireșe / cereși (Acc)
- (N) căpșune / căpșuni (Acc)
- (N) hilar / ilar (Acc)
- (N) belarus / bielorus (Acc)
- (N) omoloagă / omologă (Acc)
- (N) pieptăn / pieptene (Acc)
- (N) diseară / deseară (Acc)
- (N) dumiri / dumeri (Acc)
- (N) cafeină / cofeină (Acc)
- (N) niveluri / nivele (Acc)
- (N) cheltuiesc / cheltuie (Acc)
- (N) viruși / virusuri (Acc)
- (N) bodyguard / bodigard (Acc)
- (N) anteturi / antete (Acc)
- (N) amanete / amaneturi (Acc)
- (N) cearșaf / cearceaf (Acc)
- (N) coperte / coperți (Acc)
- (N) corigent / corijent (Acc)
- (N) filosof / filozof (Acc)
- (N) ligheane / lighene (Acc)
- (N) luminescență / luminiscență (Acc)
- (N) pântec / pântece (Acc)

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

- (N) percheziție / perchiziție (Acc)
  - (N) tobogan / topogan (Acc)
  - (N) tumoare / tumoră (Acc)
  - (N) acont / aconto (Acc)
  - (N) bulgăr / bulgăre (Acc)
  - (N) cartilaj / cartilagiu (Acc)
  - (N) poliloghie/ polologhie (Acc)
  - (N) chestiune / chestie (Acc)
  - (N) clown / claun (Acc)
  - (N) halo / halou (Acc)
  - (N) lăcaș / locaș (Acc)
  - (N) pioneză / piuneză (Acc)
  - (N) tract / tractus (Acc)
  - (N) zi / ziuă (Acc)
  - (N) sandvici / sendviș (Acc)
12. Acceptarea unor forme de genitiv-dativ duble (recomandată / acceptată)
- (N) îmbrăcăminței / îmbrăcăminții (Acc)
  - (N) savoarei / savorii (Acc)
13. Acceptarea unor forme de plural duble (recomandată / acceptată)
- (N) cicatrice / cicatrici (Acc)
  - (N) debușee / debușeuri (Acc)
  - (N) evuri / evi (Acc)
  - (N) jerssee / jerseuri (Acc)
  - (N) poncifuri / poncife (Acc)
  - (N) regaluri / regale (Acc)
  - (N) sloganuri / slogane (Acc)
  - (N) torenți / torente (Acc)
  - (N) vopsele / vopseluri (Acc)
14. Acceptarea unor forme verbale (infinitiv și indicativ) duble (recomandată / acceptată)
- (N) cementa / cimenta (dinții) (Acc)
  - (N) datora / datori (Acc)
  - (N) decofeiniza / decafeiniza (Acc)
  - (N) frecționa / fricționa (Acc)
  - (N) incarna / încarna (Acc)
  - (N) incorpora / încorpora (Acc)
  - (N) pricopsi / procopsi (Acc)
  - (N) rabata / rabate (Acc)
  - (N) anticipează / anticipă (Acc)
  - (N) biciuiește / biciuie (Acc)
  - (N) biruiește / biruie (Acc)
  - (N) cheltuiește / cheltuie (Acc)
  - (N) chinuiește / chinuie (Acc)
  - (N) demarchează / demarcă (Acc)
  - (N) se destăinuie / se destăinuiește (Acc)
  - (N) inventează / inventă (Acc)
  - (N) se îngâmfează / se îngâmfă (Acc)

- (N) **înveșmântează** / **înveșmântă** (Acc)
  - (N) **învolburează** / **învolbură** (Acc)
  - (N) **învie** / **înviază** (Acc)
  - (N) **mântuiește** / **mântuie** (Acc)
  - (N) **reanimă** / **reanimează** (Acc)
  - (N) **se străduiește** / **se străduie** (Acc)
  - (N) **șchioapătă** / **șchiopătează** (Acc)
15. **Articularea neologismelor și utilizarea desinenței de plural:**
- Dacă partea finală a cuvântului se pronunță așa cum se scrie: **bossul, brokerul, dealerul, linkul, weekendul, curriculumul, brokeri, etc.**
  - Dacă partea finală a cuvântului se pronunță altfel de cum se scrie: **cow-boy-ul, mouse-ul, service-ul, site-ul, lobby-ul, mouse-uri,**
16. **Abrevierea:**
- Se păstrează din D.O.O.M.1 prescurtările uzuale:
    1. Cuvinte simple: **bd.**(bulevard), **d./dl.**(domnul), **dna.**(doamna), **dra.**(domnișoara), **dlui.**(domnului), **dnei.**(doamnei), **drei.** (domnișoarei)
    2. Cuvinte compuse: **d-ta** (dumneata), **d-voastră/dv./dvs.**(dumneavoastră), **d-lui** (dumnealui)
  - **ADN, MESCI, UNESCO, UE, SUA, etc**
17. **Denumirea literelor:**
- (R) = er, re, rî
18. **Utilizarea î / â; sunt / suntem, sunteți**
- **â – în interiorul cuvintelor**
  - **î – la începutul și sfârșitul cuvintelor precum și în cuvintele ce încep cu „î” derivate cu prefixe;**
  - **sunt / suntem / sunteți**
19. **Despărțirea în silabe pe principiul fonetic și structural:**
- (N) **i – ne – gal / in – e – gal** (Acc)
20. **Denumirile teritorial-administrative**
- **Formele nominativ-acuzativ se scriu cu cratimă:** Alba-Iulia, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Cluj-Napoca, Drobeta-Turnu-Severin
  - **Formele nominativ-genitiv, cu prepoziție, cu adjectiv se scriu fără cratimă:** Gura Teghii, Prundul Bârgăului, Vatra Dornei, Bolintinul din Deal, Curtea de Argeș, Filipeștii de Pădure, Baia Mare, Copșa Mică, Piatra Arsă, Valea Seacă.
21. **Ortografia neologismelor:**
- brand, broker, dealer, fitness, font, hard, link, market, master, printare, pictorial, rating, scanare, site, topless, trend, anticoncepțional, contracepție, folk, fotomodel, fezabilitate, fiabilitate, internet, lobby, malpraxis, maxi-taxi, paparazzi, telenovelă, teletext, termopan, transfrontalier, TVA, supervedetă...
  - Prin circularea unor dublete:
    1. (N) **bodyguard** / **bodigard** (Acc)
    2. (N) **cocktail** / **cocteil** (Acc)
    3. (N) **derby** / **derbi** (Acc)
    4. (N) **penalty** / **penalti** (Acc)
    5. (N) **pocher** / **poker** (Acc)
    6. (N) **pizza** / **pizză** (Acc)
    7. (N) **rugbi** / **rugby** (Acc)

8. (N) **sandvici** / **sendviș** (Acc)

9. (N) **cocker** / **cocher** (Acc)

22. Adjective invariabile:

- bleu, gri, kaki, oranj, sadea, vernil, video, alto, anticorupție, antimafia, antiradar, cool, country, disco, flu, horror, latino, nonprofit, open, retro, second-hand, single, tehno, unisex...
- eficace, atroce, ferice, feroce, locvace, motrice, perspicace, precoce, propice, vivace

23. Diferențieri semantice:

- **Extensie** (med. și tehn.) / **extensiune** (lingv.)
- **Ocluzie** (med. și tehn.) / **ocluziune** (închidere a unui orificiu)
- **Posesie** (deținere) / **posesiune** (teritoriu)
- **Prospecție** (cercetare ec.) / **prospecțiune** (cercetare geol.)
- **Radioemisie** (producere de unde electromagnetice) / **radioemisiune** (emisiune radio)
- **Reconversie** (profesională) / **reconversiune** (ec sau tehn.)
- **Variație** (modificare, diversificare) / **variațiune** (piesă muz.)
- **Vise** (imagini în somn) / **visuri** (aspirații)
- **Înseamnă** (constituie) / **însemnează** (notează)
- **Freție** (masaj) / **fricțiune** (frecare)
- **Pateu** (de ficat) / **pateu** (produs de patiserie)

24. Principiul minimului efort

Una dintre tendințele actuale ale uzului marchează preferința vorbitorilor pentru un efort minim de pronunțare. Astfel, DOOM 2 renunță la formele lungi,

- **normându-le pe cele scurte**: dănuie, desfată, dezagregă, evaporă, ignoră, molfăie, perturbă, secretă, secretă, țuguie, zuruie, etc.
- sau **adăugând pe lângă formele vechi și variante scurte** (biciuie / biciuiește, cheltuie / cheltuiește, inventă / inventează, șchioapătă / șchiopătează, etc.